

## **Titel/id**

Lönsamt Hästföretagande 2007 projektnr. 738 108

Projektägare LRF, Företag och samhälle

## **Projektid**

2007-04-27 – 2007-12-05

## **1. Sammanfattning**

Projektet har haft fokus på hästverksamhet på annans mark och genomfört olika typer av informationsinsatser. Två seminariedagar har genomförts där Allemansrätten och markanvändning var temat. Föreläsarna kom från England, Finland och Sverige. England som inte har Allemansrätt visade på hur regelverket där ser ut. Det illustrerades bland annat genom exempel där ridvägar går över åkermark, hagar och igenom skogsområden. Finland har ungefär samma regelverk som Sverige och också liknande problem. Sveriges allemansrätt sätts många gånger ur spel när kommunen sätter upp skyltar med ”Ridning förbjuden”, dessa skyltar har markant ökat i användning.

De flesta hästar finns i dag i tätortsnära områden där konkurrensen om mark oftast är stor. De tätortsnära rekreationsområdena ska uppfylla många människors behov och samtidigt ta hänsyn till det produktiva jord-och skogsbruk som bedrivs där. Det finns idag inte någon naturlig organisation som bevakar de här frågorna och tyvärr vill inte alltid kommunerna lösa problemen. Slutsatsen från seminariet är att någon behöver ta ansvaret för den här frågan och driva den vidare.

Att anlägga ridvägar på åkermarken skulle kunna vara en lösning både för ridleder (turistleder) och ridslingor (varje dag användning). För att markägaren ska upplåta mark krävs en ersättning som motsvarar minst det som markägaren erhåller genom skörd och ersättningar, annars finns inget incitament till att ta åkermark ur produktion. I projektet har det räknats fram kostnader och konsekvenser av att markägarna anlägger ridvägar på åkermark. Kostnaden beror på växtföljd och följer priser på grödan. Nyttjarna (ryttarna) betalar markägaren för att kunna använda ridvägarna, kostnaden slås ut på antalet ryttare som använder marken. En sådan lösning skulle minska konflikterna mellan markägare och hästägare och göra ridningen betydligt säkrare när hästarna inte behöver vara på de trafikerade vägarna.

Okunskapen om Allemansrätten är tyvärr stor bland både vuxna och ungdomar. Ett led i detta är den film, broschyr och plansch som har tagits fram genom projektet. Materialet vänder sig till äldre ungdomar men kan med fördel även visas för andra grupper. Filmen kan användas i undervisning eller vid sammankomster i ex. LRFs lokalavdelningar.

2007-12-04

Att planera ridleder för att ge fler ryttare möjlighet att uppleva Sveriges natur och historia pågår på flera platser. För att lära av andra och skapa inspiration anordnades ett seminarium på LRF. Det framgick under dagen att det är viktigt att träffas för att lära känna andra som jobbar med andra leder, det är svårt att göra lederna kända och fortfarande är det få som utnyttjar lederna.

Regelverket när det gäller skatter och hästverksamhet har tyvärr inte förenklats. Skatteverket har många gånger synen att hästverksamhet inte drivs med vinstsyfte utan är en ren hobbyverksamhet. Ett budskap till alla hästföretagare är att sätta ihop en affärsplan som visar på att företagets syftet är att tjäna pengar, i annat fall är det hobby och ska inte ingå i näringsverksamheten.

## 2. Bakgrund

Den tätortsnära hästhållningen, ökning av antalet hästar och okunskap om allemansrätten har på många ställen tyvärr skapat konflikter mellan mark- och hästägare, men också mellan hästägare och annat friluftsliv som ska samsas på samma områden. Att små hästgårdar utan egen mark säljs och tom bygger upp hästverksamhet med inriktning på att nyttja annans mark är också en allt för vanlig situation idag som leder till att konflikterna tenderar att öka. Främst inträffar detta i tätbebyggt område men detta förekommer också på landsbygden. Situationen är på sikt inte hållbar och många drabbade markägare efterfrågar nu en modernare och mer anpassad allemansrätt när det gäller hästar.

På åkermarken som inte ingår i Allemansrätten skulle ridvägar kunna anläggas, särskilt önskvärt vore detta i slättlandskapen men det kräver att markägaren får ersättning för intäktsbortfallet. Det har inte funnits några beräkningar på hur ekonomin i ett sådant exempel ser ut och inte heller på vad det egentligen blir för konsekvenser för markägaren om hon/han tar mark ur produktion.

Ridleder är en relativt ny företeelse i Sverige, utomlands är detta mer etablerat och utvecklat. Det finns många personer som satsar stora resurser för att bygga upp och staka ut ridleder. Många gånger upprättas lederna kring ett historiskt tema eller en härlig naturupplevelse. För att ryttare/kuskar och hästar ska trivas behövs service runt lederna med mat, boende och annan hjälp. Grupper och personer som arbetar med de här lederna är många gånger ensamma i sitt arbete och har behov av att träffa andra personer som organiserar leder på andra ställen i Sverige. Att marknadsföra och finansiera lederna är också en viktig aspekt för att många ska få glädje av leden. Markägarkontakterna är givetvis högprioriterade.

Hästen har en lång tradition i jordbruket och har därmed också ingått i lantbruksverksamheten. Genom att hästen håller betesmarker öppna och äter det foder som åkermarken producerar kan fastighetsägaren, tack vare hästen erhålla EU-ersättning. Eftersom hästen genererar intäkter borde den också tillhöra lantbruket när den finns på lantbruksfastighet. Skatteverket har en avvikande syn på detta och anser inte att hästen tillhör lantbruksföretaget utan

2007-12-04

bör räknas som sällskapsdjur som endast hålls för nöjes skull. För att driva frågan vidare behövs ett fortsatt gediget arbete av skattejurister.

### **3. Syfte/förväntade effekter – Projekt mål och deltagarnytta**

Effekterna med projektet är att uppmärksamma frågan om vem som tar ansvar för att konflikterna mellan hästverksamhet och användning av annans mark minskar. Deltagarna i projektet samt läsarna av det producerade materialet kommer att få ökade kunskaper om allemansrätt och nyttjande av annans mark. De personer som deltog i seminariet om ridleder har fått ökade kunskaper men också ett större nätverk.

Arbetet med regelverket är på längre sikt men alla hästföretagare har möjlighet att ta del av det material och förklaringar som finns framtaget.

#### **Måluppfyllelse - resultat**

Projektet har uppnått de mål som var uppställda med genomförandet av samtliga aktiviteter. Tyvärr har resultatet med arbetet med regelverk ännu inte fått myndigheter att hantera hästföretagandet på ett gynnsamt sätt.

#### **Ekonomi**

Projektet har inte använt hela budgeten. Förklaringen kan vara att de aktiviteter som genomförts har legat under den fastställda budgeten.

### **4. Projektets arbetssätt**

#### **Projektorganisation**

Projektet har haft en liten styrgrupp bestående av LRF.

Referensgruppen har haft en nära koppling till projektets aktiviteter och har bestått av LRF, LRF Konsult och STC.

Projektet har samverkat med Hushållningssällskapet i Malmöhus län, SLU Alnarp, LRF Konsults skattebyrå, förtroendevalda inom LRF samt mellan LRFs enheter. Föreläsare har anlitats från olika håll med god geografisk spridning. Deltagarna på seminarierna har representerat olika organisationer och företag från hela Sverige.

#### **Projektadministration och styrning**

Ekonomiadministrationen har skötts av LRF projektadministration. Övrig administration har genomförts av företaget Kompass.

2007-12-04

**Aktiviteter**

Två seminarier med titel "Hästen och användning av annans mark". Bilaga

Ett seminarium med titel "Ridleder, ett seminarium om långgritter i annan miljö än den vanliga". Bilaga

Beräkningsarbete av kostnader och konsekvenser av att ta åkermark i anspråk för ridvägar. Bilaga

En film med tillhörande broschyr och plansch gällande hästverksamhet och Allemansrätt. Bilaga

Ett påverkansarbete gentemot regelverk, varav en anvisning är producerad i skrift. Bilaga

**Kommunikation**

Minnesanteckningar kommer att skickas ut till samtliga deltagare i seminarierna. En kortare sammanfattning finns på LRFs hemsida. Tidningen Ridsport har skrivit om "Hästen och användning av annans mark", fler tidningar hade journalister på plats under seminariedagen.

Rapporten om kostnader av åkermark kommer att finnas tillgänglig på LRFs hemsida. Tidningen Land kommer att skriva om rapporten.

Filmen med tillbehör lanseras i februari/mars 2008. Film och broschyrer kommer att skickas ut till naturbruksgymnasier, ridskolor och till LRFs regionkontor. Broschyren finns tillgänglig på LRFs hemsida i december 2007.

Redovisningen av skattereglerna finns publicerade på LRFs hemsida.

I början av december ligger en sk. puff på LRFs öppningssida som hänvisar till LRFs hästsida. Kontakter med journalister kommer att tas när det gäller skatteregler och framräknande av kostnader. Skattereglerna gäller i första hand hästföretagare med kostnadsberäkning berör markägarna.

**5. Slutsatser och rekommendationer**

Hästverksamhet och nyttjande av annans mark är fortfarande ett stort problem. Samtliga aktörer inom hästnäringen, kommunerna och markägarorganisationer behöver ta frågan på allvar och inte skjuta den på framtiden. Problemet med många hästar på små fastigheter kvarstår och kan vara både ett djurskyddsproblem men kan också bli markägarproblem. Ett fortsatt arbete är nödvändigt. Det finns fortfarande ingen lösning på vem som tar ansvaret för denna situation och kan bli ett hinder för fortsatt utveckling.

← Formaterade: Punkter och numrering

2007-12-04

Regelverket gällande häst är tyvärr på väg i fel riktning. Skatteverket behandlar hästföretagare på ett annat sätt än företag med annan verksamhet. Signaler har inkommit att Skatteverket drar tillbaka F-skattsedlar redan under första året och ger inte F-skattsedlar till hästföretagare. Att hästen dessutom ibland räknas som lantbrukets djur och ibland som sällskapsdjur gör att hästföretagarnas administrativa börda inte minskar på ett önskvärt sätt. Ett intensivt arbete behöver göras för att hästföretagarnas administration inte ska öka utan istället minskas. Myndigheternas attityder mot den här gruppen företagare behöver ses över. Näringen själva behöver också bli tydligare på att se sig själva som företagare och agera utifrån ett seriöst företagarperspektiv.

## **Bilageförteckning**

Bilaga 1 Seminarier 14, 15 november, sammanfattning, inbjudan, deltagarförteckning

Bilaga 2 Seminarium 16 november, sammanfattning, inbjudan, deltagarförteckning

Bilaga 3 Kostnadsberäkning och konsekvensanalys av att anlägga ridvägar på åker och skogsmark.

Bilaga 4 Informationsmaterial om Allemansrätt

Bilaga 5 Hästbeskattning 2007

Bilaga 6 Mötesprotokoll, styr och referensgruppsmöten